

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17206/2024
19.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у бракоразводном спору тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Марко Пекић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., Босна и Херцеговина, чији је пуномоћник Тамара Панић адвокат из ..., по тужби и противтужби, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 196/24 од 24.04.2024. године, на седници одржаној 19.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 196/24 од 24.04.2024. године.

Свака странка сноси своје трошкове поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 809/20 од 11.12.2023. године одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда (став први изреке) и разведен брак парничних странака закључен 10.11.2007. године (став други изреке). Ставом трећим изреке, заједничка малолетна деца ВВ (рођена ...2009. године) и ГГ (рођен ...2013. године) поверени су на самостално вршење родитељског права мајци, са пребивалиштем на њеној адреси. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање деце месечно плаћа: за август 2020. године 110 евра за ћерку и 90 евра за сина; а потом за свако дете по 200 евра од септембра 2020. до марта 2021. године; по 131,77 евра од марта 2021. до 10.12.2023. године и по 200 евра од пресуђења 11.12.2023. године па убудуће док за то постоје законски услови, с тим што ће доспеле рате платити одједном са каматом коју прописује Европска централна банка за евро. Петим ставом изреке одбијен је захтев тужиље преко досуђених до тражених износа на име издржавања малолетне деце за период од подношења тужбе до пресуђења. Шестим ставом изреке уређен је начин одржавања личних контаката малолетне деце са оцем. Седмим ставом изреке одбијен је захтев да се лични контакти оца и малолетне деце одвијају на начин како је то тужиља захтевала. Осмим ставом изреке одбијен је противтужбени захтев туженог да се заједничка малолетна деца повере њему на самостално вршење родитељског права, мајка обавезе да доприноси

издржавању деце и њени лични контакти са децом уреде, све како је противтужбом захтевано, а тужила обавезе да му накнади трошкове поступка. Деветим ставом изреке усвојен је предлог тужиле за одређивање привремене мере и одлучено да се лични контакти оца и малолетне деце одвијају на начин одређен тим ставом; десетим ставом одређено да привремена мера траје до правноснажног окончања поступка; а једанаестим ставом изреке констатовано да жалба против решења (о привременој мери) задржава извршење. Дванаестим ставом изреке је одбијен предлог туженог за одређивање привремене мере којом би се уредио начин одржавања личних односа деце са оцем. Тринаестим ставом изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 196/24 од 24.04.2024. године делимично је усвојена жалба туженог и првостепена пресуда укинута у делу којим је одлучено о начину одржавања личних односа туженог са децом и о трошковима поступка, и у тим деловима је предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, док је у преосталом делу жалба туженог одбијена и потврђена првостепена пресуда у преосталом побијаном, а неукинутом делу (у делу којим је одбијен приговор стварне ненадлежности суда и у усвајајућем делу одлуке о висини доприноса туженог издржавању деце).

Против наведене другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП), чије се одредбе примењују у овом поступку на основу члана 202. Породичног закона, па је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на коју и тужени указује изјављеном ревизијом.

Нашавши да је првостепени суд правилно закључио да је надлежан да донесе одлуку о разводу брака парничних странака, другостепени суд је у том делу потврдио првостепену одлуку о одбијању приговора ненадлежности домаћег суда, јер је суд Републике Србије надлежан сагласно члану 61. став 1. тачке 1. и 2. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља да поступа по тужби за развод брака парничних странака и вршење родитељског права (поверавање деце ради вршења родитељског права, одржавање личних односа деце са родитељем са којим не живе, издржавање деце, између осталог) с обзиром да су обе странке држављани Републике Србије, при чему тужила има и пребивалиште у Србији.

Наиме, Законом о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист СФРЈ“, бр.43/82, 72/82-исправка, „Службени лист СРЈ“, бр.46/96, „Службени гласник РС“, бр.46/2006-др. закон) прописана је надлежност домаћег суда у споровима ради развода брака и онда кад тужени нема пребивалиште у земљи, ако су оба брачна друга (као у конкретном случају) домаћи држављани, без обзира на то где

имају пребивалиште (члан 61. став 1. тачка 1), или ако је тужилац југословенски (домаћи) држављанин и има пребивалиште у земљи (као тужила у овом случају), и то у споровима ради развода брака (члан 61. став 1. тачка 2), при чему се за примену овог закона сматра да ако домаћи држављанин има и држављанство неке друге државе, он има само домаће држављанство.

Одредбе Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, с обзиром да је правни поредак Републике Србије јединствен (члан 194. став 1. Устава), примењују се у складу са одредбама члана 226. који се односи на атракцију надлежности, у вези са чл. 68. и 77. ст. 3. Породичног закона. Наиме, у брачном спору је суд дужан да пресудом одлучи о вршењу родитељског права (члан 226. став 1), а садржину родитељског права чини старање о детету, што обухвата чување, подизање, васпитавање, образовање, заступање, издржавање те управљање и располагање имовином детета (члан 68. ст. 1. и 2), као и вршење родитељског права (чл. 75. до 78). Спором о вршењу родитељског права, у смислу чл. 68. до 78. Породичног закона, сматра се и спор о поверавању заједничког детета једном родитељу, начину одржавања личних односа детета са другим родитељем или одређивању висине доприноса за издржавање детета од стране другог родитеља. То значи да у случају какав је предметни, надлежни суд пред којим је покренут поступак за развод брака, бива надлежан и за остале породичне спорове међу парничним странкама, дакле и за спор о одређивању висине доприноса за издржавање, пошто се сви они морају истовремено решити и не могу се раздвајати, јер је тако најцелисходније и у најбољем интересу малолетног детета.

С обзиром на изложено, неосновани су ревизијски наводи туженог да је, с обзиром на то да је његово пребивалиште у ..., где је било и последње заједничко пребивалиште парничних странака, за поступање у овој правној ствари искључиво надлежан суд у Бања Луци, Република Српска, Босна и Херцеговина и да је у спроведеном поступку судио домаћи суд уместо суда у Бања Луци, чиме би била учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле брак у ... 10.11.2007. године и живе на најпре у ..., у стану оца туженог, да би се потом преселиле за У току трајања брака рођено је њихово двоје малолетне деце - ћерка ВВ (...2009) и син ГГ (...2013). Због поремећених међусобних односа тужила се у августу 2019. године са децом преселила из ... у Тужила (рођена 1978) живи са децом у ..., у стану у свом власништву. Власник је још једног стана и гарсоњере које издаје за месечну закупнину од 300 евра, као и возила марке „Опел корса“ 2008. годиште. Завршила је ... факултет; током поступка зарада јој се повећала од 35.000,00 динара до око 72.000,00 динара. Има издатке за стан од око 25.000,00 динара месечно. Тужени (рођен 1974. године у ...) живи у ... у породичној кући својих родитеља, у засебном домаћинству, подмирујући издатке за кућу износом од око 200 евра месечно, а доприноси и одржавању куће. По занимању је инжењер ..., запослен је у предузећу за ... пројекте „ДД“ д.о.о. из ..., где остварује просечну месечну зараду (од 01.07.2020. до 22.03.2021. године) од 1.248 евра. Нема имовине у свом власништву; није кредитно задужен; има возило марке „Волво“ старо 18 година. У ... долази једном месечно, својим возилом (што га кошта 60 евра за бензин и 11 евра за путарине) или аутобусом (60 евра је цена повратне аутобуске карте). Основни месечни животни трошкови су му 600 КМ (око 300 евра) за храну, а за остале потребе 941,80 КМ. Малолетна ћерка

парничних странака похађа VIII, а њен млађи брат IV разред основне школе у Ради подмиривања месечних потреба деце неопходно је 54.700,00 динара за ћерку, односно око 53.000,00 динара за сина. Тужени доприноси издржавању са по 8.000,00 динара за свако дете почев од марта 2021. године; одржава контакте са децом претежно телефонским путем.

Код тако утврђеног чињеничног стања, неосновано се ревизијом туженог оспорава правилност одлуке другостепеног суда.

Породичним законом („Службени гласник РС“, бр.18/05, 72/11, 6/15) је прописано право детета на издржавање од оба родитеља (чл. 73. и 154. став 1). У складу са одредбама члана 160. истог закона, висина издржавања одређује се према потребама детета, као повериоца издржавања, и могућностима дужника издржавања (став 1), при чему се води рачуна и о минималној суми издржавања, дефинисаној одредбом става 4. истог члана. Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2), док могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3). Ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања (члан 162. став 3).

Правилан је закључак другостепеног суда, имајући у виду све околности које су утврђене као и критеријуме за процену потреба малолетне деце и могућности туженог, да је тужени у могућности да плаћа за издржавање деце по 200 евра месечно за свако дете. Другостепени суд је за овакву одлуку дао потпуне разлоге, које овај суд у свему прихвата као правилне, па су стога супротни наводи ревизије неосновани.

Неосновани су наводи ревизије којима се указује да је плата туженог смањена и да је стога превисоко одмерен његов допринос издржавању деце, јер тужени доказ о томе није доставио иако му је то било наложено од стране суда, па је одлука о издржавању деце донета у складу са чињеничним стањем утврђеним на основу доказа у списима. Да није у могућности да доприноси издржавању деце износом који је одређен, тужени би искористио могућност која му је била пружена да допринесе утврђивању чињеничног стања, али је он то одбио да учини, наводећи на рочишту од 11.12.2023. године на коме је закључена главна расправа да није прибавио потврду о својим приходима зато што сматра да има важнијих ствари за одлучивање од тога.

На другачију одлуку немају утицаја ни ревизијски наводи о ванпарничном поступку који је тужени наводно покренуо пред домаћим судом – Основним судом у Новом Саду - на основу Конвенције о грађанскоправним аспектима међународне отмице деце, чијим је чланом 16. прописано да, након добијања обавештења о незаконитом одвођењу или задржавању детета у смислу члана 3, судски или управни органи државе уговорнице у коју је дете одведено или у којој је задржано неће доносити мериторну одлуку о праву на старање све док се не утврди да се дете неће вратити на основу ове конвенције или, ако није поднесена молба на основу ове конвенције, у разумном периоду после приспећа обавештења. Овај навод туженог ценили су и нижестепени судови у спроведеном поступку, али га нису нашли

основаним, јер га тужени није поткрепио никаквим доказом да се такав поступак заиста води пред неким домаћим судом.

У ревизији се оспорава и одлука о поверавању деце мајци на самостално вршење родитељског права, иако у побијаној пресуди о томе није одлучивано, а тужени није захтевао, на основу члана 356. став 1. у вези с члана 385. став 1. ЗПП, да другостепени суд донесе допунску пресуду.

Остали ревизијски наводи представљају понављање навода жалбе против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване, дајући за ту оцену разлоге које прихвата и Врховни суд.

С обзиром на изложено, донета је одлука као у првом ставу изреке, на основу члана 414. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка по ревизији као у другом ставу изреке донета је на основу члана 165. став 1. у вези са чл. 153. став 1. и 154. став 1. ЗПП, с обзиром да тужени није успео у поступку по ревизији, а да издаци за састав ревизије нису били потребни.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић